

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

JĘZYK POLSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

SIERPIEŃ 2012

CZĘŚĆ I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanego tekstu: <i>Komórka jako składnik ciała</i> (Opracowano na podstawie: Jan Hartman, <i>Komórka jako składnik ciała</i> www.iphils.uj.edu.pl/~j.hartman/do.php?c=publicystyka&p=komorka_jako_skladnik_ciala)

Zadanie 1. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnianie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

- a) *elektroniczne serce*, np.: komórka jako umiejscowienie marzeń człowieka; elektroniczny odpowiednik serca: uczuć i potrzeb duchowych,
b) *świat zamknięty w pudełku*, np.: komórka jako mikroświat, skumulowany dostęp do informacji o świecie, zasób wiedzy o świecie.

2 p. – za poprawne wyjaśnienie dwóch określeń

1 p. – za poprawne wyjaśnienie jednego określenia

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie środków stylistycznych
--------------------------	------------------------------------

Poprawna odpowiedź:

B. paradoksem

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

Zadanie 3. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

potrzeby: emocjonalne (serca), praktyczne, bytowe (ekonomiczne)

Są to potrzeby przeciwstawne, opozycyjne (jedne są racjonalne – drugie nieracjonalne).

1 p. – za wyliczenie

1 p. – za określenie relacji

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie rodzajów zdań
--------------------------	---------------------------

Poprawna odpowiedź:

C. zdaniem złożonym współrzędnie

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odróżnienie słownictwa specjalistycznego od metaforycznego
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Słownictwo specjalistyczne - zachowania obsesyjne, natręctwa.

Słownictwo metaforyczne - (wrażliwe) elektroniczne serce, elektroniczne ja, świat zamknięty w pudełku.

1 p. – za poprawne sklasyfikowanie słownictwa

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Ludzie często biorą do ręki telefon komórkowy i robią to bez potrzeby, nawet nieświadomie, stale, ciągle, nerwowo, uporczywie, bezwiednie.

1 p. – za poprawne wyjaśnienie sposobu dotykania

Zadanie 7. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Terapeutycznie korzystny wpływ telefonu komórkowego, np.:

- wiąże się z nawiązywaniem i podtrzymywaniem kontaktów międzyludzkich, zaspokajaniem potrzeb emocjonalnych,
- komórka pozwala wyrażać uczucia i namiętności.

1 p. – za poprawne wyjaśnienie terapeutycznego wpływu telefonu komórkowego

Zadanie 8. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Droga rozwoju telefonu	Przykład przemian technologii
<i>Telefon stanie się częścią nas samych</i>	np.: wszczepienie do ciała człowieka części telefonu (np. chip) lub: telefon stanie się paraorganem dzięki zmianie materiału (utrata sztywności i elastyczność)
<i>Telefon będzie coraz bardziej interaktywnym urządzeniem</i>	np. zdolność do jednoczesnego odbierania informacji i reagowania na nią lub: oddziaływanie na wszystkie zmysły

2 p. – za podanie przykładów dwóch dróg rozwoju

1 p. – za podanie jednego przykładu

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Wielofunkcyjność.

1 p. – za poprawne wskazanie cechy lub uznajemy: *skupia w sobie wiele urządzeń*

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu autorskiej argumentacji dotyczącej przedstawianych zjawisk
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

Telefon komórkowy frustruje, gdy:

- nie spełnia marzeń i oczekiwań,
- nie zapewnia możliwości dyskretnego korzystania,
- jest tylko narzędziem komunikacji, a nie generatorem kontaktów,
- nie chroni przed niechcianymi reklamami, nie selekcjonuje połączeń,
- wymagamy od niego więcej, niż może nam zapewnić.

1 p. – za podanie przykładu

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

- firmy będą wysyłać komunikaty do potencjalnych klientów,
- człowiek będzie decydował o tym, jakie informacje chce odbierać,
- będzie można rozpoznawać znajomych w pobliżu,
- sygnał telefoniczny będzie identyfikował ludzi,
- sygnał telefoniczny będzie inicjował kontakty,
- aparat telefoniczny będzie ustalał lokalizację.

2 p. – za poprawne określenie trzech przykładów

1 p. – za poprawne określenie dwóch przykładów

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Psychologia.

1 p. – za poprawne wskazanie dziedziny nauki

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odróżnienie informacji od opinii
--------------------------	----------------------------------

Poprawna odpowiedź:

1. opinia
2. opinia
3. informacja
4. opinia

2 p. – za cztery poprawne wskazania

1 p. – za trzy poprawne wskazania

Zadanie 14. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie środków językowych (homonimia)
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

wieloznaczność słowa; gra słów; homonimia.

1 p. – za jedno poprawne określenie

Zadanie 15. (0–1)

Korzystanie z informacji	Zrozumienie głównej myśli tekstu oraz intencje autora
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

C. żartobliwy

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

CZEŚĆ II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu
----------------------	--

Temat 1. Poeta i jego miejsce w świecie. Co na ten temat mówią Jan Kochanowski w *Pieśni XXIV* i Tadeusz Różewicz w wierszu *Poeta w czasie pisania*?

I ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie utworów, np.: 0-2

- a. rozpoznanie autorów: poeta dawny – poeta współczesny,
- b. poeta o samym sobie – 1 os. (Kochanowski); poeta o poetach – 3 os. (Różewicz)
- c. liryka bezpośrednia (Kochanowski) – liryka pośrednia (Różewicz),
- d. refleksje o kondycji poety.

Poeta 0-10

2. J. Kochanowski *Pieśń XXIV* (0-5)

np.:

- a. podwójna natura (człowiek i poeta),
- b. talent (*nie leda piórem opatrzone*),
- c. wyjątkowość od urodzenia (talent jako dar natury),
- d. świadomość wielkości,
- e. dystans do świata i ludzkich namiętności,
- f. marzyciel, człowiek unoszący się ponad ziemią (motyw ikaryjski),
- g. metamorfoza (poeta-ptak),
- h. wybranek muz, muzom poświęcony (motyw łabędzia),
- i. projektuje sobie sławę, przewiduje ją,
- j. erudyta i znawca kultury antycznej.

3. Tadeusz Różewicz *Poeta w czasie pisania* (0-5)

np.:

- a. wyalienowanie, wyobcowanie,
- b. zamknięcie w sobie,
- c. zapatrzenie w świat wewnętrzny,
- d. zwykłość, śmiertelność,
- e. bezbronność,
- f. zdumienie światem,
- g. walka z ograniczeniami,
- h. samotność,
- i. nieprzystosowanie,
- j. nieumiejętność odnalezienia miejsca w świecie,
- k. podobieństwo do Orfeusza (*ale nie wolno mu spojrzeć za siebie*),
- l. niepewność swojej wielkości.

Miejsce poety w świecie 0-8

4. J. Kochanowski *Pieśń XXIV* (0-4)

np.:

- a. tworzenie wielkich dzieł,
- b. nieśmiertelność przez twórczość (motyw *non omnis moriar*),
- c. życie w pamięci pokoleń,

- d. międzynarodowa sława (*O mnie Moskwa i będą wiedzieć Tatarowie ... Anglikowie*),
- e. samotność, alienacja (*ludnemi/Miasty wzgardzę*),
- f. rola poety - zapewnienie ciągłości tradycji, kultury,
- g. świadomość roli własnej twórczości (konkretyzacja).

5. Tadeusz Różewicz *Poeta w czasie pisania*

(0-4)

np.:

- a. poszukiwanie odpowiedzi na najprostsze pytania (niepokój egzystencjalny),
- b. próba odnalezienia porządku,
- c. wyrażanie różnorodnych emocji (zdumienie, uśmiech),
- d. dychotomiczna wizja świata (świat rzeczywisty – stanowi zagrożenie; świat poetycki – tajemniczy, zdumiewający),
- e. zagubienie,
- f. świadomość przemijania (słyszał oddech wieczności),
- g. refleksja o roli poety w ogóle (uniwersalizacja).

6. Wykorzystanie kontekstów interpretacyjnych (np. historycznoliterackiego, kulturowego) **0-2**

7. Podsumowanie **0-3**

pełne: np. uogólnienie kilku różnic (np. niezwykłość – zwyczajność; talent – nieporadność; panowanie nad światem – zagubienie, nieśmiertelność – przemijanie) w spojrzeniu na kondycję poety i jego rolę w rzeczywistości; interpretacja wymowy wierszy w kontekście epok. **(3)**

częściowe: np. dostrzeżenie po jednej różnicy w obrazie poety i jego kondycji. **(2)**

próba podsumowania: np. dostrzeżenie różnicy w obrazie poety lub jego kondycji. **(1)**

Temat 2. Analizując fragment noweli *Kamizelka*, zwróć uwagę na postawę narratora wobec przedmiotów i ludzi oraz jego rolę w budowaniu refleksji o świecie.

ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie, np.:

0-1

- a. fragmenty prozy realistycznej (pozytywistycznej),
- b. sceneria codziennego życia XIX w.,
- c. narracja pierwszoosobowa, subiektywna,
- d. kamizelka jako motyw przewodni noweli.

2. Kreacja narratora, np.:

0-7

- a. jeden z bohaterów,
- b. lokator czynszowej kamienicy,
- c. skłonny do refleksji,
- d. obserwator zdarzeń,
- e. samotny,
- f. zainteresowany życiem małżeństwa,
- g. dobrze sytuowany,
- h. ma świadomość przemijania,
- i. wykształcony (uczył się łaciny).

3. Postawa narratora wobec przedmiotów, np.:

0-6

- a. traktuje przedmioty jak osobliwości,
- b. w przedmiotach dostrzega losy i uczucia ludzi,
- c. kolekcjonerstwo jest sposobem zatrzymania czasu,
- d. przedmioty są źródłem wspomnień,

- e. interpretuje szczegóły wyglądu przedmiotów,
- f. nie przywiązuje wagi do pieniędzy (przeplaca za przedmiot mający wartość niematerialną),
- g. poprzez kamizelkę czuje więź z bohaterami,
- h. zmienia stosunek do kamizelki (na początku miała dla niego wartość, następnie chce się jej pozbyć, określa jako kamizelczyne, szmat sukna).

4. Postawa narratora wobec ludzi, np.: **0-5**

- a. zainteresowanie,
- b. życzliwość,
- c. przywiązuje się do obserwowanych ludzi (odczuwa brak sąsiadów),
- d. sąsiedzi żyją w jego wspomnieniach,
- e. asertywny wobec handlarza/umie się targować.

5. Rola narratora w budowaniu refleksji o świecie, np.: **0-3**

- a. dostrzeganie w jednostkowych losach prawd uniwersalnych,
- b. zadawanie pytań filozoficznych, egzystencjalnych etc.,
- c. zgłębianie ludzkiej psychiki,
- d. wyrażanie refleksji o świecie,
- e. w zjawiskach codziennych dostrzeganie znaków transcendencji,
- f. łączenie świadomości smutku świata z nadzieją.

6. Podsumowanie, np.: **0-3**

- pełne**, np. wskazuje elementy postawy narratora wobec przedmiotów i ludzi oraz określa jego rolę w budowaniu refleksji o świecie (3)
- częściowe**, np. wskazuje istotny element postawy narratora wobec przedmiotów i ludzi lub określa jego rolę w budowaniu refleksji o świecie. (2)
- próba podsumowania**, np. wskazuje istotny element postawy narratora wobec przedmiotów lub ludzi. (1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; 3 p.
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; 5 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3 p.
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; 9 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; 6 p.

- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 3 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0–4 p.